

“Totes les il·lusions del 77 se n’han anat en orris”

Francesc de Paula Burguera (Sueca, 1928) va viure al bell mig d’alguns dels esdeveniments que més van marcar la traumàtica transició valenciana. Aquest periodista, que als seus 74 anys encara escriu la crònica política diària per a diversos mitjans, analitza sense pèls a la llengua aquells anys i totes les seues conseqüències, i ho fa amb l’amargor de la preocupació per un país “que no té ni nom”.

Burguera, que va descobrir en l’adolescència les catacumbes nacionalistes de la mà del seu paísà Joan Fuster, va decidir a finals del franquisme que havia arribat l’hora del compromís polític: va participar en la fundació del Partit Demòcrata i Liberal del País Valencià (PDLPV), integrat després en la UCD, coalició amb la qual va obtenir acta de diputat en les primeres eleccions del juny del 1977. Organitzador d’actes com la multitudinària manifestació del Nou d’Octubre d’aquell mateix any que reclamava l’Estatut d’autonomia i distanciat d’un partit que s’abocava a la irracionalitat, va acabar al grup mixt i va fundar el Partit Nacionalista del País Valencià (PNPV), amb el qual va fracassar electoralment. Des d’aleshores ha exercit la tasca periodística sota les premisses d’un compromís persistent amb el seu país.

—Enguany fa vint-i-cinc anys de dos esdeveniments que vostè va viure molt a prop. Les eleccions de juny del 1977 i la manifestació del Nou d’Octubre següent. Després de la manifestació, s’imaginava que les coses anirien per on van anar?

—En les eleccions del 77, encara no m’imaginava que anirien per on han anat. Pel que fa a la manifestació del Nou d’Octubre, ja començava a dubtar-ho una mica. I va ser l’any 78, quan discutien la Constitució, que vaig passar de la UCD al grup mixt perquè allò no rutllava com a mi m’haguera agradat. Vaig començar a dubtar que al País Valencià les coses anirien com alguns volíem. La prova és que estem

on estem. Després del 1978-1979, amb el pas del temps, he anat desencisant-me. Allò que pensàvem que seria el País Valencià els qui érem nacionalistes era difícil aconseguir-ho. En el meu llibre *És més senzill encara, digueu-li Espanya* vaig explicar açò prou clarament. Allò que nosaltres enteníem sota la denominació de País Valencià no existeix. Hi ha una cosa que és la *Comunidad Valenciana*. Comunitats són totes. No tenim nom propi. Som un país sense nom.

—Per explicar aquesta situació, el període clau és la transició.

—La manifestació del Nou d’Octubre del 1977 va ser important. El resultat de les eleccions del 77 també va ser important perquè va guanyar l’esquerra. Aquest va ser el problema. La dreta, la UCD, no tenia cap missatge ni projecte polític nacional per al País Valencià. Si haguera guanyat les eleccions, no haguera creat el problema. L’esquerra sí que haguera pogut tenir projecte. En el PSOE, quan féu la unificació amb el PSPV, va entrar gent que sí que sabia què era el país i què s’havia de fer nacionalment. El PSOE no era nacionalista, evidentment, però sí que formaven part d’aquest conjunt uns nacionalistes que a més van ocupar llocs de certa influència dins de la unió PSOE-PSPV. Aquest partit ha governat durant tretze anys el País Valencià. Què hem aconseguit com a país amb personalitat pròpia? Estem en mans de regionalistes del PP o del PSOE. Aquest és el nostre futur, i no ens enganyem. Al País Valencià, no

existeix una consciència de nació suficientment important perquè açò pugua canviar. Totes les il·lusions d'aquella marxa del 1977 per a mi se n'han anat en orris.

—Pel que fa a l'evolució de la UCD, vostè va viure des de dins la situació d'irracionalitat creixent...

—Anà creixent en la mesura que veien que no podien guanyar-li a l'esquerreta si no era amb la imbecilitat de l'anticatalanisme. El senyor Broseta, al qual jo respecte molt i que va ser vilment assassinat, una persona importantíssima al País Valencià, va entrar en el joc de la irracionalitat i de l'anticatalanisme, indigne d'un intel·lectual com ell. El senyor Attard o Abril Martorell, que també entraren en aquest joc, no van tenir una vivència com la que havia tingut Broseta durant el franquisme. Broseta, que tenia les coses clares durant la dictadura, amb el canvi a poc a poc anà decantant-se cap a la irracionalitat de la UCD, i va arribar a ser secretari d'Estat. Va tenir una part important de responsabilitat en la creació del clima d'irracionalitat, acompanyat per un diari que tots sabem qui el dirigia. Se n'ha anat la directora de *Las Provincias* i les manifestacions històriques al carrer s'han acabat. La gent, quan l'han deixada de manipular, ja no es preocupa d'això. Que isca Chiquillo ara a organitzar una manifestació a València a veure quants l'acompanyen. En acabar-se això, ens hem quedat en una cosa amorfa, que és el regionalisme del PP o del PSPV. El futur del País Valencià és ser una *región de España* on manarà la dreta o l'esquerreta espanyoles.

—Alfons Cucó, en el seu darrer llibre, *Roig i blau*, assenyala com a moment clau de la inflexió de la UCD l'arribada plenipotenciària d'Abril Martorell a València.

—Abril Martorell arriba a València quan la UCD ha perdut les eleccions generals del 1977 per crear un clima que permeta a aquest partit guanyar les pròximes eleccions i es crea l'anticatalanisme, que és l'únic missatge polític que dona la dreta valenciana, la UCD, en les eleccions del 78, del 79

CARLOS SERRANO

"La transició que jo voldria per al meu país encara no ha començat."

i del 82. Abril Martorell reforça aquest missatge amb el senyor Attard, i el senyor Broseta entra en aquest joc. Abril Martorell vingué a remoure l'anticatalanisme, i va anar perdent. En l'any 82 ja no va eixir diputat.

—Com diu vostè, aquesta estratègia tampoc no va donar a UCD els rèdits electorals esperats, perquè les eleccions les guanyava totes el PSOE.

—Ací hem tingut la desgràcia de tenir tretze anys de govern de l'esquerreta. I què? res.

—Parlant de l'esquerreta, el mateix llibre de Cucó acusa part de l'executiva

"Al País Valencià hem tingut la desgràcia de sostenir tretze anys de govern de l'esquerreta. I què? res"

del PSPV de donar un viratge de 180° en la negociació de l'Estatut.

—L'explicació és molt clara. Ni el senyor Lerma, ni el senyor Guardiola ni el senyor García Miralles són nacionalistes valencians. Són regionalistes espanyols, com a molt. Ells, de totes maneres, no anaven desencaminats quan feien això. Donaven a entendre que la societat, el País Valencià, no volia més. A banda, ells, *motu proprio*, tampoc no volien un estatut amb més personalitat.

—Cada vegada són més els analistes que des del camp de l'esquerreta o del nacionalisme ja no culpen exclusivament la UCD de la situació creada. També fan un poc responsable l'esquerreta per la borratxera ideològica de la transició.

—Jo no diria borratxera. Hi havia una esquerreta molt radical. Nosaltres, quan el PSPV es va fusionar amb el PSOE, vam fundar el Partit Nacionalista del País Valencià (PNPV) amb un grup de gent que havia militat en aquell primer partit, demòcrates cristians, liberals i del Partit Comunista inclús. Volíem fer un partit nacionalista, però sense el radicalisme. Si era difícil convèncer els valencians de fer-se nacionalistes, si a més dèiem que érem marxistes, això s'acabava. Jo ho vaig intentar. Ara bé, jo era de dretes, això era impossible... Aquesta esquerreta no va voler entrar en el PNPV. Aquest país no és d'esquerres, sobretot d'aquella esquerreta. El País Valencià és un país mesocràtic. El marxisme no té ací cap audiència. No hi ha un proletariat en el sentit històric del terme. Nosaltres vam intentar fer un partit nacionalista interclassista a l'estil del que ha estat Convergència, i no vam tenir acollida en aquesta esquerreta nacionalista. Al final, férem una coalició del PNPV amb l'Agrupament d'Esquerres i vam fundar la Unitat del Poble Valencià. Ja s'havia perdut molt de temps. Jo volia fer un partit demòcrata, liberal, on haguera entrat part de l'empresariat més progressista. Tot això ho va tallar l'esquerreta. Això que ara vol el Bloc és el que volia el PNPV fa vint-i-cinc anys.

—Vostè posa l'èmfasi també fa temps en una idea molt de moda, com és la

"Se n'ha anat la directora de *Las Provincias* i les manifestacions històriques al carrer s'han acabat. La gent, quan l'han deixada de manipular, ja no es preocupa d'això. Queisca ara Chiquillo a organitzar una manifestació a València, a veure quants l'acompanyen."

d'establir lligams econòmics amb Catalunya. Què pensa de la recent polèmica creada pel PP valencià al voltant d'aquesta qüestió?

—El PP valencià està on està. En la dreta uns, en l'extrema dreta uns altres i en l'anticatalanisme tots. L'anticatalanisme ha fet molt de mal a l'economia i a la prosperitat del País Valencià, perquè és evident que l'Arc Mediterrani és una de les regions amb més possibilitats de futur econòmic dins d'Europa. Això està estudiat. L'empresariat valencià, en aquestes coses, hauria de ser més racional, entrar més a estudiar-ho i no deixar-se portar per la visceralitat d'alguns polítics de la dreta. L'empresariat valencià, que és molt important i molt espavilat, té part de culpa del que està passant perquè no té visió de país.

—Continua pensant, com ha dit moltes vegades, que al País Valencià la transició encara no ha acabat?

—El que és la transició que jo voldria per al meu país encara no ha començat. Començarà quan nosaltres tinguem una mica de poder. Els qui han fet la transició al País Valencià són

“Ja era difícil convèncer els valencians de fer-se nacionalistes. Si també dèiem que érem marxistes, això s'acabava”

les forces espanyoles, PSOE i PP. Som un tros més de l'estat espanyol que tenim una llengua i res més. Què tenim? Terra Mítica i una televisió autonòmica, Canal 9, a la qual ve Julián Lago, de Madrid, a fer tertúlies amb altres periodistes de Madrid a la una de la matinada, i s'emporta un grapat de milions. No es poden fer a hores normals tertúlies de periodistes valencians en Canal 9? A quin sant han de venir periodistes de Madrid a fer tertúlies a la una de la matinada tan sols perquè el senyor Zaplana puga pagar-los perquè el tracten bé a Madrid. D'aquesta manera, se n'han anat molts duros del dèficit de Canal 9. Tenim un país de delinqüents. La transició no ha començat encara, i hem perdut la tercera ocasió. Vam perdre la Renaixença i la República, i hem perdut la d'aquesta democràcia.

Miquel Calvet